

Bruxelles, 1. lipnja 2026.
(OR. en, it)

Međuinstitucijski predmet:
2023/0250 (COD)

9646/26
ADD 1

CODEC 993
JAI 654
COPEN 197
DROIPEN 98
FREMP 187
SOC 288

NAPOMENA O TOČKI „I/A”

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: Nacrt DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni
Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i
zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća
2001/220/PUP (**prvo čitanje**)
– donošenje zakonodavnog akta
= izjave

Mađarska je zatražila da se sljedeća izjava unese u zapisnik Vijeća

Mađarska pripisuje temeljnu važnost jasnoj podjeli nadležnosti između Europske unije i država članica kako je utvrđeno u Ugovorima. Načelo dodjeljivanja, kako je utvrđeno u članku 5. UEU-a, i dalje je temelj pravnog poretka EU-a i mora se u potpunosti poštovati u zakonodavnim i u nezakonodavnim aktima. Mađarska ističe da se ništa u ovoj Direktivi ne može tumačiti kao uspostava presedana koji utječe na raspodjelu nadležnosti između Unije i njezinih država članica izvan onoga što je Europskoj uniji dodijeljeno Ugovorima niti se njome može prejudicirati ocjena ima li Unija nadležnost za djelovanje u određenom području. Raspodjela nadležnosti uvijek se mora utvrditi isključivo na temelju Ugovorâ. Svako tumačenje ove Direktive koje bi upućivalo na proširenje nadležnosti Unije izvan onoga što su države članice dodijelile Ugovorima bilo bi neprihvatljivo.

Podsjećamo na to da Mađarska prepoznaje i promiče ravnopravnost žena i muškaraca u skladu s Temeljnim zakonom Mađarske te primarnim pravom, načelima i vrijednostima Europske unije, kao i obvezama i načelima koji proizlaze iz međunarodnog prava. Ravnopravnost žena i muškaraca sadržana je kao temeljna vrijednost u Ugovorima Europske unije i u Povelji Europske unije o temeljnim pravima kao temeljna vrijednost i pravo. Nadalje, u člancima 10. i 19. UFEU-a, kao i u članku 21. Povelje, „spol” se, među ostalim, navodi kao zasebna osnova diskriminacije, koja je zabranjena. U skladu s time, kao i s nacionalnim zakonodavstvom, Mađarska pojam „rod” u ovoj Direktivi tumači kao upućivanje na „spol”.

Italija je zatražila da se sljedeća izjava unese u zapisnik Vijeća

Pitanja koja se odnose na „status i pravnu sposobnost fizičkih osoba” pod isključivom su nadležnošću država članica te, sukladno tome, Europskoj uniji nije dodijeljena zakonodavna nadležnost u tom području (čl. 5. UEU-a). Iz toga slijedi da je pojam „rod” osoba u isključivoj nadležnosti Italije: EU ga ne može ni definirati ni regulirati. Stoga će se pojam *gender identity* (rodni identitet) tumačiti u skladu s nacionalnim pravom, koje razlikuje rod na temelju biološkog spola (muškog ili ženskog) i u skladu s time regulira povezano pravo na identitet.

Iz istih razloga, pojam *intersectional discrimination* (intersekcijaska diskriminacija) tumačit će se, u skladu s nacionalnim pravom, kao „višestruka diskriminacija”.

Italija u svojem pravnom sustavu priznaje mogućnost da žene pristupe prekidu trudnoće. Predmet današnje izjave stoga nije pitanje „suštine”, već „metode”. Navedeno pitanje u isključivoj je nadležnosti država članica te Italija stoga žali zbog uključivanja takvog navođenja u zakonodavni akt Unije bez dodijeljene nadležnosti i bez pravne osnove.

Malta je zatražila da se sljedeća izjava unese u zapisnik Vijeća

Malta pozdravlja sve napore kojima se dodatno jačaju prava žrtava. U tom pogledu Malta općenito pozdravlja kompromisni paket. Međutim, Malta zadržava prigovor na upućivanje na pobačaj u uvodnim izjavama.

Upućivanjem na pobačaj potkopava se nacionalna nadležnost država članica u pogledu zdravstvene skrbi i njihovih nacionalnih zdravstvenih sustava te takvo zadiranje predstavlja kršenje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Osim toga, suzakonodavci nisu postigli dogovor o operativnim odredbama u kojima se detaljno navodi specifična skrb za žrtve seksualnog nasilja, među kojima je pobačaj.

Svrha je uvodnih izjava sažeto obrazložiti glavne odredbe normativnog dijela¹. Upućivanje u uvodnoj izjavi stoga bi trebalo služiti kao dopuna i osnova za tumačenje relevantne odredbe o pristupu seksualnim i reproduktivnim pravima.

Institucije u uvodnim izjavama moraju dokazati da su djelovale u granicama svojih nadležnosti, da ciljeve predloženog djelovanja ne mogu dostatno ostvariti države članice i da djelovanje Unije ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovora. Uvodne izjave stoga su ključne za valjanost akta. Sud EU-a to dosljedno potvrđuje. Dotična uvodna izjava stoga ne ispunjava odredbe iz članka 296. UFEU-a.

To bi moglo dovesti do uspostave presedana u smislu da bi Komisija ocjenjivala kako države članice provode relevantne nacionalne pravne odredbe, na temelju kojih se pravo na pobačaj u njima čini pravno dostupnim.

Malta će se stoga suzdržati od glasovanja unatoč tome što je u potpunosti isključena iz obveze prenošenja i provedbe zakonodavstva EU-a o pobačaju na temelju Protokola br. 7 uz Akt o uvjetima pristupanja Republike Malte².

Slovačka je zatražila da se sljedeća izjava unese u zapisnik Vijeća

Slovačka Republika prima na znanje konačni kompromisni tekst Direktive o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela.

Slovačka Republika i dalje je u potpunosti predana jačanju prava, potpore i zaštite žrtava kaznenih djela te borbi protiv svih oblika nasilja i diskriminacije. U tom pogledu Slovačka Republika želi podsjetiti na svoje stajalište o uključivanju pojma *gender identity* (rodni identitet) u članke 22. i 23. Direktive.

¹ Smjernica 10. Zajedničkog praktičnog vodiča Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije namijenjenog osobama koje sudjeluju u izradi zakonodavstva Europske unije.

² https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/acc_2003/act_1/pro_7/sign/eng

Člankom 12. Ustava Slovačke Republike zabranjuje se diskriminacija i jamče jednaka prava svim osobama. Slovačka Republika predana je zaštiti svih žrtava bez diskriminacije te ne smatra da je nužno izdvojiti ili zasebno istaknuti koncept *gender identity* (rodni identitet) jer se zaštita koja se pruža na temelju Direktive jednako primjenjuje na sve žrtve.

Nadalje, Slovačka Republika podsjeća da se, na temelju članka 52.a Ustava Slovačke Republike (Ustavni akt br. 255/2025 zb.), slovačkim ustavnim okvirom priznaje biološki određen spol muškarca i žene. Slijedom ustavnih izmjena donesenih 2025. slovački pravni poredak priznaje objektivnu biološku stvarnost kao jedini odlučujući čimbenik za pravnu kategorizaciju na državnoj razini. Slovačka Republika podsjeća da se Direktivom ne utvrđuje autonomna definicija tog koncepta u okviru prava EU-a i da njezina provedba ostaje u nadležnosti država članica. Tumačenje i primjena pojma *gender identity* (rodni identitet) stoga će se provoditi u skladu s ustavnim poretkom i nacionalnim zakonodavstvom Slovačke Republike.

Osim toga, kad je riječ o uvodnoj izjavi 13. i upućivanju na spolnu i reproduktivnu zdravstvenu skrb, Slovačka Republika podsjeća da Europska unija nema opću nadležnost u području zdravstvene politike. U skladu s člankom 168. stavkom 7. UFEU-a, utvrđivanje zdravstvene politike te organizacija i pružanje zdravstvenih usluga i zdravstvene zaštite ostaju u nadležnosti država članica.

Slovačka Republika stoga smatra da se relevantnim odredbama Direktive u potpunosti poštuju nadležnosti država članica i da se njima ne stvaraju nove obveze osim onih predviđenih Ugovorima i nacionalnim ustavnim okvirima. S obzirom na navedeno Slovačka Republika suzdržat će se od glasovanja, no istodobno ostati predana zaštiti prava žrtava.